

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ДИСТАНЦІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

27 квітня 2023 року

Харків
НФаУ
2023

Редакційна колегія: проф. А. А. Котвіцька (голова), проф. І. М. Владимірова, доц. А. В. Волкова, доц. Ю. В. Корж, асист. І. О. Сурікова, асист. А.А. Ноздріна

Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації від 19 грудня 2022 р. № 549

Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи :
С 69 матер. VIII Міжнар. наук.-практ. дистанційної конференції (27 кв. 2023 р., м. Харків) / ред. кол.: А. А. Котвіцька та ін. – Х.: НФаУ, 2023. – 508 с.

Збірник містить матеріали міжнародної науково-практичної дистанційної конференції «Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи», в яких розглянуті питання щодо сучасного стану впровадження концепції соціальної фармації як складової ефективної сфери охорони здоров'я; особливостей нормативно-правового регулювання фармацевтичного забезпечення населення та тенденцій управління фармацевтичним сектором сфери охорони здоров'я; перспектив та розвитку соціально-ефективних механізмів забезпечення доступності фармацевтичної допомоги населенню; раціональної фармакотерапії як головного елементу ефективного та безпечного фармацевтичного забезпечення населення; сучасного стану діджиталізації та інформаційного забезпечення сфери охорони здоров'я; соціальних тенденцій менеджменту та маркетингу у фармації та соціальної відповідальності бізнесу в фармації; фармакоекономічного аналізу схем лікування соціально-небезпечних захворювань; організації фармацевтичної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій; соціально-психологічних та морально-етичних аспектів фармацевтичної діяльності в сучасних умовах; історичних аспектів медицини та фармації; викладання організаційно-економічних дисциплін у закладах вищої медичної та фармацевтичної освіти в умовах воєнного стану.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів.

**АДАПТАЦІЯ РОЛЕЙ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ
ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В ЄВРОПІ ТА УКРАЇНІ**

Зіменковський А.Б., Сех М.Я.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,
м. Львів, Україна
pidgirna2016@ukr.net

Вступ. За результатами прикінцевого звіту ООН, у світі спостерігаються глобальна тенденція до зростання та старіння населення. Зокрема, у 2017 році кількість людей у віці 60 років і старше досягла 962 мільйони (млн.). При цьому очікуються масштабне демографічне зростання, що призведе до того, що у 2050 році кількість людей у віці 60 і старше років буде становити 2,1 мільярда (млрд.) у порівнянні із 2 млрд. осіб у віці 10–24 років. Глобальний процес старіння ставить перед системами охорони здоров'я (ОЗ) нові виклики: поліморбідність, глобальна синдемія хронічних захворювань, що, неминуче, призводить до поліпразмагії. Ліки – основний інструмент, які використовуються для запобігання та ефективного лікування хронічних захворювань, проте запланований клінічний ефект від будь-якої фармакотерапії (ФТ) безпосередньо залежить від ступеня, до якого поведінка людини щодо приймання лікарських засобів (ЛЗ), відповідає узгодженим рекомендаціям лікаря стосовно інтервалу та режиму дозування (медикаментозного адгеренсу). Сьогодні, саме недотримання режиму ФТ (нон-адгеренс) є однією з основних проблем, з якою стикаються системи ОЗ, та один із найбільших глобальних викликів у сфері громадського здоров'я, що призводить до глибоких соціальних та економічних наслідків, таких як підвищення захворюваності, смертності та використання додаткових медичних послуг.

Метою нашої роботи було вивчення нових ролей та обов'язків фармацевтів, відповідно до глобальних викликів в системах охорони здоров'я в Європі та можливостей їх адаптації в Україні.

Методи дослідження. Об'єктом дослідження були: релевантні проблеми наукові інформаційні потоки, систематичні огляди, програмні документи

урядових установ і професійних асоціацій щодо переліку нових ролей і обов'язків фармацевтів у Європі; результати анонімного анкетного опитування серед вітчизняних фармацевтичних працівників (n=210). Використано методи: системного підходу, стандартизації, анонімного анкетного опитування, бібліографічний, структурно-логічний, аналітичний, клініко-фармацевтичний, порівняльно-аналітичний, комп'ютерного опрацювання даних.

Результати дослідження. За результати першого етапу дослідження встановлено, що пріоритетними шляхами розширення ролей та обов'язків фармацевтичних працівників в країнах Європи, є залучення їх до мультидисциплінарної команди фахівців ОЗ, з метою підтримки та навчання пацієнтів (в першу чергу із хронічними станами) щодо дотримання належного рівня медикаментозного адгеренсу. Сьогодні фармацевтів визнано третьою за чисельністю групою медичних працівників у світі, після лікарів і медсестер, та іноді першим і єдиним контактом пацієнтів із системою ОЗ. Постійно зростаючий обсяг міжнародних доказів підкреслює позитивний внесок фармацевтів у покращення медикаментозного адгеренсу хронічних хворих, у першу чергу, із артеріальною гіпертензією, хронічним обструктивним захворюванням легень та бронхіальною астмою. Втручання за участі фармацевта стали пріоритетними та підтримуються системами ОЗ на державному рівні. В Україні питанню належного дотримання пацієнтами із хронічними захворюваннями призначеного режиму ФТ, нажаль, практично не приділяється жодної уваги. Відсутні також комплексні дослідження, які б стосувалися ролі та місця фармацевта в цьому процесі. Нами проведено анонімне анкетного опитування фармацевтичних працівників, які працюють у різних аптечних закладах м. Львова та Львівської області (n=210). Середній вік респондентів становив $39,2 \pm 11,02$ роки. Відповідно до гендерного розподілу, 79,9 % становили жінки та 20,1% – чоловіки. Результати дослідження засвідчили низький рівень обізнаності серед вітчизняних фахівців із питань медикаментозного адгеренсу, зокрема, причин, факторів, які цьому перешкоджають та ризиків для пацієнта і системи ОЗ загалом. При цьому більше

½ опитаних (89 %) вважає, що саме фармацевт може допомогти у вирішенні проблеми нон-адгеренсу. Необхідність включення питань, пов'язаних із дотриманням пацієнтом режиму призначеної ФТ, у фахову фармацевтичну опіку (ФО) зазначає 87,1% респондентів. Прикметно, що більше 50% респондентів «не зовсім згодні» та «абсолютно не згодні» (38,2 % та 19, 3% відповідно) із твердженням, що фармацевт, на сьогоднішній день, є рівноправним учасником мультидисциплінарної команди фахівців ОЗ з надання медичної допомоги та ФО хворим, а 86,5% переконані в необхідності трансформації ролі фармацевта відповідної до сучасних вимог. Пріоритетні шляхи вирішення цього питання опитані вбачають у необхідності зменшення комерційної складової діяльності фармацевта – 63,8%, фаховій ФО – 61,4%, професійній підтримці пацієнтів із хронічними станами – 44,9% та навчанні хворих раціональній поведінці при застосуванні ліків – 43,5%. Більшість респондентів (87,6 %) оцінили свої знання як недостатні з питання медикаментозного адгеренсу та вважають за необхідне дізнатись більше інформації, яку стверджують необхідною для фахової діяльності. Це, на нашу думку, підтверджує актуальність впровадження вперше в Україні у Львівському національному університеті імені Данила Галицького курсу «Лікової психології» для слухачів циклів післядипломної підготовки спеціалістів різних спеціальностей, у тому числі фармацевтів.

Висновки. 1. Сучасні глобальні виклики в системі охорони здоров'я, вимагають трансформації ролей та обов'язків фармацевтів та клінічних фармацевтів в Україні, як рівноправних учасників мультидисциплінарної команди фахівців охорони здоров'я, реалізація яких неможлива без належної підтримки з боку держави. 2. Вивчення проблем медикаментозного адгеренсу (як важливої компоненти лікової психології) із ключовою участю в цьому процесі фармацевтів і клінічних фармацевтів – важливий крок у напрямку адаптації обов'язків фармацевтичних працівників до глобальних викликів в охороні здоров'я сьогодення – як в Європі, так і в Україні.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

Алещенко О.Ю.	297	Ворошило Ю.А.	446
Андрієнко Н. В.	444	Гавриш Н.Б.	71, 222, 367,
Артюх Т.О.	463		488
Бабенко М.М.	81, 285	Галига Ю. В.	399
Байдюк І.А.	64, 160, 252	Гайдай О.Д.	286, 383
Бакал Ю.П.	370	Герасимова О. О.	419
Балинська М.В.	383	Германовські Т.	299
Баліцька О.П.	286, 383	Гетало О.В.	119
Бенарафа Ібрахім		Гладкова О. В.	370
Амін	302	Голубцова К.К.	497
Бензід Яссін	304	Гончар А.	288
Беляєва О.І.	409	Гончар Ю.В.	396
Благун О.Д.	286, 383	Гордієнко Т. С.	419
Богдан Н.С.	326	Городецька І.Я.	290
Бойко А.І.	366	Гриньків Я.О.	327
Бокало О.	429	Грінь І.А.	109
Болдарь Г.Є.	19, 222, 488	Громовик Б.П.	269, 427
Бондар Л.М.	286, 383	Гуз В.С.	374, 469,
Брага В.В.	173		470
Британова Т.С.	379	Гурін А.В.	379
Брух М. І.	417	Должнікова О.М.	264
Вайсман А.А.	394	Дорикевич К.	330, 375,
Васильченко В.С.	454, 466,		429
	499	Дядюн Т.В.	292
Волкова А.В.	19, 52, 71,	Елаамірі Мохамед	222, 488
	134, 180,	Ель Мехді Толбі	302
	367, 422,	Жаботинська Н.В.	104
	495, 500,	Жарлінська Р.Г.	261
	501	Жерруф Хадіжа	381

Заболотня З.О.	474	Косяченко К.Л.	81, 285
Заліська О.М.	332, 335, 374, 469, 470, 472, 474	Котвіцька А.А.	19, 37, 52, 71, 490, 491, 492
Заліський Б.М.	332	Кошова О.Ю.	454
Зарічкова М.В.	264, 266, 463, 482	Кравченко В.М.	306, 498
Зарічна Т.П.	381, 392, 401	Кремін'ю Ю.І.	269
Зіменковський А.Б.	432	Кривов'яз О. В.	315
Злагода В.С.	286, 383	Криськів О.С.	466, 499
Іванова А.Д.	457	Кубарева І.В.	19, 52, 134, 435, 500,
Кадді Каутар	304		501
Карнаух Д.	244	Кулакова О.М.	479
Карпенко І.А.	64, 160, 252	Куриленко Ю.Є.	271
Касімова А.	330	Курило К.	375
Кіреєв І.В.	104	Кучер Л. С.	391
Клапко Д.О.	337	Ладогубець Д.С.	346
Ковальська О.В.	200	Лакрарі Хажар	439
Козіко Н.О.	349	Лапай С.Я.	290
Колач Т.С.	472, 474	Лакхіл Рахал	222, 488
Колпакова Д.Р.	384	Лебедин А.М.	294, 339, 342
Корж Ю.В.	19, 52, 134, 352, 424, 500, 501	Левицька О. Р.	417
Корнієнко О.М.	446	Лехмак Я.Б.	435
Корнілова Л.А.	387	Лісна А.Г.	384, 387
Коробко О.Т.	235	Літвінова О.В.	406
		Лукашевич Д.О.	392
		Лук'яненко І.М.	119
		Любима О.С.	449

Ляденко А.В.	437	Покотило О.О.	297
Маганова Т.В.	394, 439	Половко Н.П.	346
Макаренко А.Р.	274, 496	Попова І.А.	209, 244, 254, 396
Максимович Н.М.	335, 474	Посилкіна О.В.	37, 109, 200
Марценюк Т.В.	64	Пшеничний А.І.	319
Матушак М.Р.	420, 494	Пшенюк В.П.	95
Мірошнікова І.О.	427	Рогуля О.Ю.	399
Міщенко В.І.	271	Савченко А.О.	457
Мішина І.Ю.	266	Сагайдак-Нікітюк Р. В.	444, 497
Мороз С.Г.	482	Сайко І.В.	173
Мудрак І.Г.	332	Самборський О.С.	299
Назаркіна В.М.	81, 144, 309, 316	Севрюков О.В.	449
Настюха Ю.С.	337	Семенов О.М.	332, 472, 474
Немченко А.С.	81, 271, 437	Сенюк І.В.	302, 304, 306, 498
Нечипір М. М.	405	Сех М.Я.	432
Ноздріна А.А.	180, 422, 495	Сичова-Мрочко С.А.	401
Овакімян О.С.	19, 71, 493	Січкоріз О.Є.	472, 474
Огус А.А.	209	Слабий М.В.	474
Опрошанська Т.В.	264, 482	Сліпцова Н.А.	144, 309
Орленко Ю.Ю.	451	Слободянюк М.М.	299
Паслова К.	254	Страшненко А.О.	235, 502
Паламар І.В.	64, 160	Стремоухов О.О.	119
Панфілова Г.Л.	420, 494	Суворов М.О.	37
Панькевич О.Б.	269	Сурікова І.О.	19, 52, 257, 490, 491, 501
Пилюга Л.В.	274, 496		
Подколзіна М.В.	294, 339, 342		

Тарасенко В.О.	349	Яцкова Г.Ю.	354, 470,
Тарасенко Д.Ю.	492		472
Тарасюк М.Б.	64, 160, 252	Ящук І.С.	409
Тарнавська Ю.М.	312	Adamkovičová L.	32, 47
Терещенко Л.В.	19, 52, 134, 352, 403, 500, 501	Adauji S.B.	281, 322, 489
Терещенко О.С.	403	Babicheva G.S.	411
Тетерич Н.В.	342, 451	Bendijour I.	413
Ткаченко Н.О.	394, 439	Bondarieva I.V.	216
Ткачова О.В.	235, 502	Brumarel M.D.	281, 489
Ткачук Б.В.	109	Buliga V.	322
Тозюк О. Ю.	315	Demchenko N.	193
Толочко. В.М.	264	Doroşchevici A.	281
Томашевська Ю.О.	315	Dorykevych Kateryna	279
Тринчук А.А.	261	Dovzhuk V. V.	361
Трутаєв С.І.	173	Ekem Antonia	
Тутук В.В.	316	Chioma	279
Унгурян Л.М.	409	El Moulem	
Феденько С.М.	484	Abdessamad	216
Фекете В. В.	277	Garabajiu I.	281, 489
Чухрай І.Л.	277, 391, 405	Ivashchenko B.V.	361
Шабрацька Д.Е.	134, 500	Jarmouni Marouane	411
Шолойко Н.В.	288, 319	Kawun Anastasia	424
Щербак О.А.	406	Konovalenko I.	413
Яремена І.В.	64, 160	Konovalova L. V.	361
Ярко Н.Б.	427	Kriukova A.	413
Яхно Т.А.	180	Lehocká Ľ.	47
		Malyi V.V.	216
		Mahbaz Y.	493

Minárik P.	32
Mináriková D.	32, 47
Pavliukovych N.D	357
Pavliukovych O.V.	357
Pagáčová Z.	32, 47
Pasika D.K.	361
Podgaina M.V.	358
Safta V.	281, 489
Samah Soliman	
Metwally Abdelsamie	193
Schiopu Tatiana	281, 322, 489
Tarifi Amina	257
Voskoboinikova G. L.	361

**СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЗА МАТЕРІАЛАМИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ДИСТАНЦІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**27 квітня 2023 року
м. Харків**

Відповідальна за випуск:

Волкова А.В.

Комп'ютерна верстка:

Сурікова І.О.

Національний фармацевтичний університет
вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002